

IZVJEŠTAJ
PRVA JAVNA DEBATA
„RAZVOJ KULTURE DIJALOGA KOD MLADIH U LOKALNIM ZAJEDNICAMA ZA DEMOKRATSKI
RAZVOJ BH. DRUŠTVA“
28.10.2011. GODINE
GAZI HUSREV-BEGOVA MEDRESA, SARAJEVO

Dana 28.10.2011. sa početkom u 17:00 sati održana je Prva javna debata „Razvoj kulture dijaloga kod mladih u lokalnim zajednicama za demokratski razvoj bh. društva“.

Debati je prisustvovalo 89 učesnika (52 žene i 37 muškaraca).

Debati su između ostalih prisustvovali predstavnici:

- Ambasade Slovenije
- Sindikata srednjeg i visokog obrazovanja BiH
- Institucije ombudsmena BiH
- Porodičnog savjetovaništa KS
- Grada Sarajeva
- Preporoda
- TV HEMA-e
- Fene

Debatu su podržali ali opravdano odsustvovali:

- gospodin Saudin Sivo predsjednik Samostalnog sindikata osnovnog obrazovanja i odgoja BiH, kantonalni odbor Sarajevo
- Darko Tomašević, vrhbosanska nadbiskupija
- Boris Kožemjakin, predsjednik Jevrejske opštine u Sarajevu
- Ambasador Češke Republike
- Mehmed Bajraktarević, direktor Osnovne muzičke škole Ilidža
- Minka Smajević, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH
- Rifat Dolić, Demokratska narodna zajednica BiH
- Srednja grafička škola Ilidža
- Bugarska ambasada

Debatu su propratili:

- Fena
- TV HEMA
- Portal osnovnih i srednjih škola Kantona Sarajevo
- EFM radio
- Resursni centar civilnog društva
- Mreža pravde

Javna debata je održana u prostorijama Gazi Husrev-begove medrese u Sarajevu, prema sljedećem planu rada:

- ✓ 17.00 – 17.03 Recital

- ✓ 17.03 – 17.08 Uvodna riječ organizatora
- ✓ 17.08 – 17.13 Uvodna riječ domaćina, direktora škole
- ✓ 17.13 – 17.18 Obraćanje predstavnika ministarstva obrazovanja KS
- ✓ 17.20 – 18.10 Ogljedna debata: "Kultura dijaloga i debata u BiH trebaju biti najveći garant uspostavljanja trajnog mira u bh. društvu"
- ✓ 18.10 – 18.13 Muzička numera
- ✓ 18.13 – 18.23 Odluka sudaca o ponuđenim argumentima i retorici
- ✓ 18.23 – 18.33 izlaganje prof. Mirzeta Hamzića (Sarajevo) „Uloga Centra za kulturu dijaloga za obrazovni sistem BiH i bh. društvo“
- ✓ 18.33 – 18.38 Izlaganje Anje Gengo (Sarajevo) „Debata u lokalnoj zajednici kroz angažman mreže debatnih klubova u BiH, suzbijanje jezika ulice i jezika mržnje“
- ✓ 18.38 – 18.43 Izlaganje Tijane Ljuboje (Istočno Sarajevo) „Značaj CKD-a za podijeljenu zemlju BiH“
- ✓ 18.43 – 18.53 Izlaganje prof. Sedike Cerić (Sarajevo) „Srednjoškolska mreža klubova i doprinos razvoju demokracije u BiH; pomirenje među građanima BiH“
- ✓ 18.53 – 19.08 Pauza
- ✓ 19.08 – 19.11 Muzička numera
- ✓ 19.11 – 19.56 Diskusija (45 minuta)
- ✓ 19.56 – 20.10 Zaključci i preporuke
- ✓ 20.10 – 20.15 Zatvaranje debate
- ✓ 20.15 – 20.18 Muzička numera
- ✓ 20.18 – 21.00 Zakuska

NAPOMENA: Zbog terorističkog napada na Ambasadu SAD-a, koji se dogodio dva sata prije početka javne debate brojni učesnici nisu bili u mogućnosti prisustvovati javnoj debati. Profesorica Sedika Cerić, predstavnica Centra za slijepu i slabovidnu djecu i omladinu, je sa djecom iz Centra bila onemogućena da prisustvuje javnoj debati. Tijana Ljuboje, također nije bila u mogućnosti doći zbog vanredne situacije u Sarajevu.

Recital

Recital su izveli učenici Gazi Husrev-begove medrese. Učenici su izveli poemu „Ako“ Radjarda Kiplinga na lokalnim jezicima i na engleskom jeziku.

Uvodna riječ organizatora

U uvodnoj riječi, direktorica Centra za kulturu dijaloga, Sanja Vlasisavljević je istakla važnost kulture dijaloga u svakom demokratskom društvu. Direktorica Sanja Vlasisavljević je naglasila da je u bh. društvu kultura dijaloga gotovo nepoznat pojam i da je vrlo često izvrgnuta podsmijehu i ruglu. Mnogi ugledni građani ismijavaju debatu, a posebno debatu kojom se bave mladi ljudi, koji ne samo da su budućnost svakog društva već prevashodno sadašnjost. Sanja Vlasisavljević je pročitala i pismene podrške koje su pristigle u CKD do momenta realiziranja javne debate:

- gospodin Saudin Sivro predsjednik Samostalnog sindikata osnovnog obrazovanja i odgoja BiH, kantonalni odbor Sarajevo
- gospodin Darko Tomašević, vrhbosanska nadbiskupija
- gospodin Boris Kožemjakin, predsjednik Jevrejske opštine u Sarajevu

Uvodna riječ domaćina, direktora škole

Gospodin Zijad Ljevaković, direktor Gazi Husrev-begove medrese Sarajevo, je prisutnima uputio riječi iskrene dobrodošlice. Direktor je istakao da je organizacija Javne debate o kulturi dijaloga izuzetna čast za Gazi Husrev-begovu medresu, najstariju srednju školu na prostoru Balkana. Gospodin Ljevaković je istakao da u BiH nema mnogo kulture dijaloga. Također je istakao važnost kulture dijaloga među istim ljudima, a zatim i među različitim.

Obraćanje predstavnika ministarstva obrazovanja KS

Nažalost, i pored upućenih poziva Ministarstvu obrazovanja KS, niti jedan predstavnik Ministarstva nije prisustvovao javnoj debati.

Ogledna debata: "Kultura dijaloga i debata u BiH trebaju biti najveći garant uspostavljanja trajnog mira u bh. društvu"

Oglednu debatu su izveli učenici Gazi Husrev-begove medrese u afirmacijskom i negacijskom timu.

Afirmacijski tim: Ahmed Tabaković, Munir Mehić i Muhamed Huseinbašić

Negacijski tim: Azra Išćerić, Amila Korić i Nudžejma Grošo.

Argumenti afirmacijskog tima su bili:

- Dijalog i debata su načini uspostave mira uopće i života.
- Dijalog je najstariji mogući oblik ljudske komunikacije
- Debata služi postizanju sporazuma

Plan za rješenje problema se sastoji u uvođenju debate u znanstvene krugove, srednje i osnovne škole. Debatu bi uvelo Ministarstvo obrazovanja s ciljem uspostavljanja trajnog mira.

Argumenti negacijskog tima su bili:

- Historija BiH ne pokazuje da je dijalog garant trajnog mira
- Promjene se dešavaju u svim ljudima

Plan za rješenje problema se sastoji u podsticanju stranih ulaganja i podsticanju proizvodnje radi poboljšanja ekonomskog stanja. Trajni mir će biti uspostavljen. Plan će izvršiti zakonodavna i izvršna vlast.

Muzička numeracija

Odluka sudaca o ponuđenim argumentima i retorici

Sudije na oglednoj debati su bili:

- Semra Hukić, Gazi Husrev-begova medresa
- Mensur Kerla, Gazi Husrev-begova medresa
- Anja Gengo, internacionalni debatni sudija

Prema jednoglasnoj odluci sudaca pobijedila je ekipa: AFIRMACIJE.

Obrazloženje sudijske odluke:

- Afirmacijska ekipa je ponudila kvalitetniju i jasniju argumentaciju.
- Afirmacijska ekipa je ponudila realniji plan za rješenje problema.

Izlaganje prof. Mirzeta Hamzića (Sarajevo) „Uloga Centra za kulturu dijaloga za obrazovni sistem BiH i bh. društvo“

Trener debatne sekcije u Gazi Husrev-begovoj medresi, prof. Mirzet Hamzić je održao govor na temu „Uloga Centra za kulturu dijaloga za obrazovni sistem BiH i bh. društvo“. U svom govoru je istaknuo značaj koji CKD ima za cjelokupni obrazovni sistem u BiH jer učenike podučava: debati, kritičkom razmišljanju, razbijanju predrasuda i uvažavanju drugog i drugačijeg. Prof. Hamzić je istakao da je postizanje dobrih uspjeha na debatnim takmičenjima važno, ali da je uloga CKD-a kao promotora demokratskog društva mnogo važnija. Profesor Hamzić je u svom govoru citirao djelo pisca Dževada Karahasana „Pouka o svrsi“ u kojem je riječ 'književnost' zamijenio riječju 'debata': „Debata Vam ne može pomoći da ulovite zeca, da prebacite tonu ćumura s jednog mjesta na drugo ili da bombardirate Bagdad. Debata Vas ne može naučiti da nekažnjeno utajite porez, da pobijedite na nekom natjecanju ili da postanete model. Debata ne donosi moć, ne štiti od jakih zvukova i nije upotrebljiva na sudu, ne uklanja bol iz ruke i ne popravljiva auto. Kratko rečeno, debata je potpuno beskorisna i neupotrebljiva. Ali zašto onda postoji, i to tako uporno? Ipak je debata jedna od najstarijih ljudskih djelatnosti, stara koliko i čovjek sam. Otkako postoji, čovjek uzima hranu, vodi ljubav i pripovijeda. Sve ostalo je došlo kasnije, kao dopuna ovim esencijalnim djelatnostima bez kojih čovjek ne bi bio ono što je.“

Izlaganje Anje Gengo (Sarajevo) „Debata u lokalnoj zajednici kroz angažman mreže debatnih klubova u BiH, suzbijanje jezika ulice i jezika mržnje“

Anja Gengo, dugogodišnji član CKD-a, i internacionalni debatni sudija je u svom govoru navela izuzetan značaj koji debata ima za suzbijanje jezika ulice i jezika mržnje. Gospođica Gengo je istakla neophodnost uvođenja debate u veći broj škola što bi sigurno doprinijelo boljoj edukaciji učenika i iskorjenjivanju jezika ulice i jezika mržnje. Navela je da debatanti već na prvim časovima debate uče da je strogo zabranjeno vrijeđati oponenta. Vrijeđanje oponenta, u debati nazvano ad hominem argumentom, se sankcioniše diskvalifikacijom debatanta. Zbog toga, debatanti u svojim govorima ne vrijeđaju oponente, a takvo ponašanje prenose i u ostale sfere svoga života.

Izlaganje Tijane Ljuboje (Istočno Sarajevo) „Značaj CKD-a za podijeljenu zemlju BiH“

Zbog terorističkog napada na Ambasadu SAD-a, Tijana Ljuboje, dugogodišnji član CKD-a i internacionalni debatni sudija, nije bila u mogućnosti doći na javnu debatu zbog vanrednog stanja u Sarajevu. Govor je održala Anja Gengo, i tako pokazala da bivši debatanti mogu, zbog velikog broja istraživanja koja su provodili prilikom pripreme debata, govoriti o brojnim temama: „Jedina slika koju imaju o narodima druge etničke skupine jeste da su to ljudi protiv kojih su ratovali te da su im neprijatelji. Mladi ljudi su također netolerantni prema drugim mladim ljudima baš iz ovog razloga. Da je tako jasno svjedoče brojni sukobi mladih ljudi na sportskim utakmicama ili njihove izjave za medije koji su ista tako u službi jedne ideologije, programa političke partije ili pak samo jednog naroda. Mladi ljudi u većini slučajeva pohađaju škole u kojima se nalaze njihove kolege koje pripadaju istoj etničkoj/vjerskoj skupini kao i oni, tako da realno govoreći, nemaju priliku da se susretnu sa mladim ljudima koji pripadaju drugim etničkim, vjerskim ili nacionalnim skupinama i na taj način se zadržava jedina slika koju nose iz perioda ratnih dešavanja: slika neprijateljski nastrojenih vršnjaka pri čemu ne pokazuju ni volju ni htijenje da komuniciraju, saraduju i razbijaju predrasude.“ Gospođica Gengo je istakla ulogu koju je CKD odigrao u povezivanju mladih različitih nacionalnih skupina, iz različitih dijelova BiH.

Izlaganje prof. Sedike Cerić (Sarajevo) „Srednjoškolska mreža klubova i doprinos razvoju demokracije u BiH; pomirenje među građanima BiH“

Profesorica Sedika Cerić, predstavnica Centra za slijepu i slabovidnu djecu i omladinu, je sa djecom iz Centra bila onemogućena da prisustvuje javnoj debati zbog terorističkog napada na Ambasadu SAD. Profesorica Cerić, koja je na javnu debatu dovela slijepe i slabovidne učenike iz Centra, je zbog općeg kolapsa u gradu bila primorana vratiti djecu u školu. Umjesto profesorice Cerić, govor je održala profesorica Branka Malinić Čugalj, trenerica debatnog kluba SŠC Pale. U svom govoru je između ostalog navela: „Čini se da je nekultura dijaloga uzela maha, da se u svakodnevnoj komunikaciji nerijetko poseže za argumentom snage, a ne za snagom argumenta. Kao da se zaboravilo da je 'skoro sasvim svejedno reći: čovjek ili jezik'... Debata pomaže da se razviju sposobnosti istraživanja, kritičkog i logičkog mišljenja, retoričke sposobnosti, samopouzdanje, osjećaj tolerancije i stvaranja kompromisa...“ Tokom svog govora profesorica Malinić-Čugalj je navela značaj koji debatni klubovi imaju za razvoj demokratije, jer je debata osnovno sredstvo komunikacije u modernim parlamentima.

Pauza

Muzička numeracija

Diskusija

Važno je istaći da su u diskusiji ravnopravno učestvovali srednjoškolci kao i njihovi profesori. Tokom diskusije nekoliko škola je izrazilo želju da predstavite svoj debatni klub. Škole koje su predstavile debatni klub su:

- KŠC Srednja medicinska škola Sarajevo
- Srednja zubotehnička škola Sarajevo
- SŠC Pale

U nastavku diskusije prisutni su imali priliku obrazložiti svoje mišljenje o temi Javne debate. Samo neki od njih su:

Dijana Simanić, predstavnik Porodičnog savjetovaništa KS, je istakla da funkcionalna porodica znači sretno društvo. Debata je važna kao sistem komunikacije u samoj porodici, jer bez dobre komunikacije u porodici ne može postojati funkcionalna porodica. Upravo zbog nedostatka debate problem maloljetničkog prijestupništva je sveprisutan u bh. društvu.

Abdulah Bećirović, zamjenik direktora Srednje ekonomske škole Brčko, je naveo značaj koji je CKD odigrao u afirmaciji Škole iz koje dolazi, te u promociji aktivizma mladih, koji su postali samosvjesniji i odgovorniji građani BiH. Građani koji su sposobni da prepoznaju probleme u svojoj lokalnoj zajednici, detaljno ih analiziraju i ponude efikasna rješenja.

Azra Kadrić, Omladinski centar Desnek, je istakla važnost koju kultura dijaloga ima veliki značaj za bh. društvo i razvoj osnovnih demokratskih principa.

Nermine Kurtović, profesor historije u Osnovnoj školi „Šejh Muhamed ef. Hadžijamaković“ je istakla sve veću pojavu jezika ulice u školama.

Zaključci i preporuke

Nakon diskusije doneseni su sljedeći zaključci:

1. Organizirati više javnih debata sa predstavnicima porodica, Vijeća roditelja i učenika.
2. Nastaviti ciklus javnih debata o dijalogu sa podtemama: mediji, politika, kriminal, nasilje u porodicama u različitim gradovima širom BiH.
3. Uključiti što više institucija za mlade u javne debate.
4. Uključiti eksperte iz različitih oblasti o govoru mržnje kao modelu koji preovladava u javnom prostoru.
5. Organizirati javnu debatu na temu „Internet, jezik ulice i nasilje mladih“.
6. Organizirati javnu debatu na temu „Njegovanje kulture neprekidanja i uvažavanja sagovornika u stavovima koje iznosi“.
7. Organizirati javnu debatu na temu „Porodica i kult dijaloga“.
8. Organizirati javnu debatu na temu „Psovke i neprimjeren rječnik, vulgarizmi koji vode daljim oblicima nasilja“.
9. Diskutovati o primjerima pozitivne i negativne prakse u lokalnim zajednicama.
10. Pomoći školama koje nemaju društvene predmete u razvoju debate.

Zatvaranje debate

Debatu je zatvorila direktorica CKD-a, Sanja Vlaisavljević, koja se osvrnula na tok javne debate i istakla važnost da se u ovakve javne debate uključe osobe odgovorne za edukaciju mladih ljudi.

Muzička numera

Zakuska

